

2023 07 17 SIĘ DZIEJE!!

Refleksje Honorowego Prezesa Towarzystwa Elektrowni Wodnych .... *with a little help from my friends*¹

MOTTO:

Nie możemy liczyć na jakąś ciemną energię podobną do tej, która jest odpowiedzialna za rozszerzanie się Wszechświata od chwili jego powstania, czyli od Wielkiego Wybuchu, ale możemy i powinniśmy wyzwolić w naszym środowisku energię inicjującą rozwój energetyki wodnej.

Dowiadujemy się o nowej akcji ekologów wymierzonej w legalność eksploatacji istniejących budowli wodnych.² Inicjatywa organizacji ekologicznych jest w zasadzie słuszna, tylko nie rozumiem, dlaczego została jednoznacznie skierowana przeciw hydroenergetyce. Skarga złożona do Komisji Europejskiej dotyczy według organizacji pozarządowych: ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków i Fundacji Greenmind, niezgodnej z wymaganiami prawem unijnym eksploatacji zapór wodnych prowadzonej bez aktualnej oceny ich wpływu na środowisko. Czy tak jest, jak twierdzą wymienione wyżej organizacje? Widocznie tak, trudno bowiem zakładać, że opisywany stan formalno – prawny nie został dokładnie sprawdzony przed wystosowaniem skargi do Komisji Europejskiej. Zdziwienie budzi konieczność przeprowadzania oceny na środowisko, zwłaszcza na obszary chronione Natura 2000, zapór, które zostały zbudowane nawet kilkadziesiąt lat przed nadaniem obszarom, w których granicach zlokalizowane są stopnie wodne z budowlami piętrzącymi, statusu Natura 2000. Należałoby uprzednio sprawdzić, czy ustalając granice obszarów Natura 2000 zwrócono uwagę na to, że w tych granicach są zlokalizowane elektrownie wodne i czy ich istnienie nie stanowiło zasadniczej przeszkody przy nadawaniu tym obszarom statusu Natura 2000.

Jeżeli jest tak, że zgodnie z prawem unijnym ocena oddziaływania na środowisko i ocena wpływu zapory na przyrodę chronioną w obszarach Natura 2000 powinna być przeprowadzana przed wydaniem pozwolenia na przedłużenie eksploatacji i korzystania z stopnia wodnego, powinniśmy już teraz zastanowić się nad wypracowaniem takiej strategii i taktyki działania, żeby nie tylko ochronić nasze elektrownie przed ewentualnym wyłączeniem z eksploatacji lub ograniczeniem wykorzystania, ale wprost przeciwnie: doprowadzić do pełniejszego wykorzystania zdolności produkcyjnych i poprawy elastyczności pracy w systemie elektroenergetycznym. Jak to zrobić? Trzeba przede wszystkim skorzystać z doświadczeń Międzynarodowego Stowarzyszenia Energii Wodnej [International Hydropower Association - IHA], które podejmuje wiele inicjatyw i prowadzi szereg badań między innymi nad oceną wpływu elektrowni wodnych na środowisko naturalne. W 2022 r IHA zakończyło prace w Afryce i podjęło badania nad potencjałem hydroenergetycznym w Azji i Ameryce Łacińskiej pod kątem koniecznych do przeprowadzenia modernizacji starych obiektów energetyki wodnej. Wyniki przeprowadzonych dotychczas prac wykazują jednoznacznie na ogromną szansę, jaką daje modernizacja tych elektrowni na pozyskiwanie dużych ilości energii o niskim wpływie na środowisko naturalne³. Zgodnie z przyjętą deklaracją z San Jose w sprawie zrównoważonej energii wodnej⁴, która mówi, że jedyną akceptowalną energią wodną jest zrównoważona energia wodna, nowe projekty mają być niezależnie certyfikowane przez opracowany i zarządzany przez wielu interesariuszy Standard Zrównoważonego Rozwoju Energetyki Wodnej⁵. Jest to pierwszy tego typu standard w sektorze OZE

---

¹ Ten fragment może kojarzyć się z tytułem utworu zespołu The Beatles: (<https://www.youtube.com/watch?v=0C58ttB2-Qg>). Może i dobrze, że się kojarzy.

² 2023 06 29 Ekolodzy dobrali się do zapór na polskich rzekach. Twierdzą, że są niebezpieczne (autor rs)

³ 2022 08 09 12 mitów na temat elektrowni wodnych obalonych dowodami (IHA)

⁴ <https://www.hydropower.org/publications/san-jose-declaration-on-sustainable-hydropower>

⁵ <https://www.hydropower.org/sustainability-standard>

zgodny z ramami zrównoważonego rozwoju Banku Światowego i IFC oraz z wymogami inicjatywy Climate Bonds Initiative dla obligacji ekologicznych⁶. Wystarczy więc zastosować te standardy w procedurach oceny wpływu na środowisko istniejących i eksploatowanych elektrowni wodnych w naszym kraju.

Powinniśmy też w sposób jednoznaczny w języku zrozumiałym dla nieprofesjonalistów/zwykłych czytelników i uważnych obserwatorów zmian klimatu wyspecyfikować w sposób obiektywny wszystkie pozytywne cechy energetyki wodnej, a także wskazać na jej negatywny wpływ i stosowane oraz możliwe do zastosowania techniczne sposoby jego ograniczania.

Najkorzystniej byłoby zorganizować pod auspicjami naszego stowarzyszenia interdyscyplinarnego zespołu, w którym uczestniczyliby specjaliści hydroenergetycy, hydrotechnicy, hydrologi, energetycy, prawnicy, specjaliści ds. ochrony środowiska i ochrony przyrody. Towarzystwo Elektrowni Wodnych powinno opracować draft stosownego dokumentu, w którym zostaną wskazane kierunki, w jakich powinna być prowadzona ocena wpływu na środowisko istniejących elektrowni wodnych oraz wskazane kierunki prac modernizacyjnych, które ograniczą negatywny wpływ na środowisko oraz podniosą poziom techniczny i technologiczny tych elektrowni z szczególnym zwróceniem uwagi na udział elektrowni wodnych w regulacji stosunków wodnych w regionie oraz w podnoszeniu wskaźnika elastyczności pracy systemu energetycznego, w tym również z uwzględnieniem rozwoju energetyki rozproszonej. Dokument opracowany w ten sposób powinniśmy rozstać do możliwie największej ilości specjalistów z prośbą o opinię i propozycję zmian oraz dodatkowych argumentów przemawiających za rozwojem energetyki wodnej w naszym kraju. Dokument po ostatecznej redakcji powinien zostać upubliczniony i skierowany do odpowiednich organów rządowych i samorządowych.

Czy to jest możliwe? Zapytajmy o to członków i sympatyków naszego stowarzyszenia. Ja uważam, że powinniśmy skończyć z tym ciągłym narzekaniem na uwarunkowania: geopolityczne i gospodarcze, fiskalne, prawne, geograficzne, środowiskowe, hydrologiczne i lokalne. Zacznijmy działać!!

---

⁶ <https://www.hydropower.org/iha/climate-bonds>